

POSTANOWIENIE

25 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 25 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa I.S.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 21 grudnia 2023 r., I ACa 57/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz I.S. 2 700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia.**

[wr]]

UZASADNIENIE

Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 21 grudnia 2023 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj.: 1) jaki jest zakres ewentualnej abuzywności postanowień dotyczących mechanizmu denominacji: czy abuzywna jest wyłącznie norma określająca sposób ustalenia miernika, tj. wartości franka szwajcarskiego w złotych polskich przez

odesłanie do tabeli kursowej banku (klauzula kursowa), jednakże nie są abuzywne pozostałe postanowienia dotyczące samego mechanizmu denominacji związanego z nim ryzyka walutowego, czy też abuzywna jest całość postanowień umownych regulujących odniesienie kredytu do franka szwajcarskiego, zarówno klauzula kursowa, jak i klauzula waloryzacyjna (ryzyka walutowego)?; 2) czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczególny przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie w miejsce abuzywnej klauzuli kursowej, określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z przeliczeniami walutowymi przy wypłacie i przy spłacie kredytu?; 3) czy wola konsumenta, który uważa, iż stwierdzenie nieważności całej umowy nie jest dla niego niekorzystne, przeważa nad uprawnieniem sądu do zastąpienia nieuczciwego postanowienia przepisem dyspozytywnym i utrzymaniem umowy w mocy?; 4) jakie są kryteria uznania możliwości dalszego obowiązywania umowy kredytu w sytuacji, gdy sąd dojdzie do przekonania, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone?

Skarżący powołał się również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) tj.: art. 385¹ § 1 i 2 oraz art. 358 § 2 i art. 358¹ § 2 k.c. w zakresie dotyczącym możliwości dalszego obowiązywania umowy kredytu w sytuacji, gdy sąd dojdzie do przekonania, że przewidziane w tej umowie postanowienia dotyczące mechanizmu denominacji, mają charakter niedozwolony (art. 385¹ § 1 k.c.).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne nie czynią zadość wymogom stawianym istotnym zagadnieniom prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w uchwale całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, wyjaśnił, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także

w pozostałym zakresie. Stanowisko to odzwierciedla dominujący w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że w przypadku umowy kredytu denominowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy ani jako umowy kredytu walutowego w CHF (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22), ani jako umowy, w której kwota kredytu wyrażona byłaby w złotych polskich (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). W judykaturze Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że eliminacja klauzuli przeliczeniowej w takiej umowie sprawia, iż nie wiadomo, jaką kwotę powinien wypłacić bank, skoro w umowie kwota kredytu określona jest w CHF, ale wypłata następuje w złotych, według kursu arbitralnie ustalanego przez bank. Oznacza to, że brakuje niezbędnego elementu konstrukcyjnego stosunku prawnego i niemożliwe jest jego uzupełnienie. Tego rodzaju skutek (sankcja), w skutkach tożsamy z nieważnością umowy, nie jest wynikiem konstytutywnego orzeczenia sądu a powstaje *ex lege* (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, oraz powołane tam orzecznictwo).

Uznanie przez Sąd *meriti*, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie pozwala na zastąpienie tego postanowienia określeniem w inny sposób kursu waluty obcej, wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (zob. uchwałę całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22). Oznacza to, że nie jest możliwe wypełnienie powstałych w umowie luk po usunięciu z niej abuzywnej klauzuli waloryzacyjnej przez odwołanie się m.in. do art. 358 § 2 k.c. czy art. 24 ust. 3 ustawy o NBP. Zwrócić należy uwagę, że art. 358 § 2 k.c. wszedł w życie 24 stycznia 2009 r. i niedopuszczalne byłoby stosowanie wynikającej z niego normy do umowy kredytu zawartej przed wejściem w życie tego przepisu. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się również na temat ścisłego powiązania klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli *spreadu* walutowego. Klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron celem ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei

klauzula *spreadowa* nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu przeliczeniowego i wynikającej z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji klauzule te składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm przeliczeniowy są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie byłoby zabiegiem sztucznym (zob. wyroki SN: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22; z 7 lutego 2024 r., II CSKP 1045/22; z 21 lutego 2024 r., II CSKP 225/23).

Skarga kasacyjna nie spełnia również kryteriów z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyczyna kasacyjna uzasadniona potrzebą wykładni przepisów prawa, ma na celu analizę konkretnych przepisów prawa i do tego się ogranicza. Nie może polegać na jednoczesnej wykładni kilku przepisów – czego oczekuje skarżący – i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (zob. postanowienie SN z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22). Skarżący mimo wskazania kilku przepisów, które w jego ocenie, wymagają wykładni, powinien również sporządzić odrębne uzasadnienie dla każdego z nich. Wykładnia wskazanych przez skarżącego przepisów częściowo odpowiada również zakresowi przedstawionych zagadnień prawnych, do których Sąd Najwyższy odniósł się w wyżej.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mariusz Łodko

[wr]

[SOP]